

ICT Policy 2072 (2015)

Abbreviations

- ADSL: Asymmetric Digital Subscriber Line
- EMF: Electro Magnetic Fields
- FTTH: Fiber-to-the-Home
- GNI: Gross National Income
- ICNIRP: International Commission on Non Ionizing Radiation Protection
- ICTs: Information and Communications Technologies
- IXP: Internet Exchange Points

ICT Policy 2072 (2015)

Abbreviations

- LAPA: Local Adaptation Plan of Action
- NAPA: National Adaptation Plan of Action
- NCERT: Nepal Computer Emergency Response Team
- NDLI: National Digital Literacy Initiative
- QoS: Quality of service
- RTDF: Rural Telecommunications Development Fund
- ITES: IT-enabled Services
- BPO: Business Process Outsourcing
- NTIS: Nepal Trade Integration Strategy

ICT Policy 2072 (2015)

Guiding Principles

- Intended to create foundational groundwork for an overarching vision of “Digital Nepal”
- Implementation of this policy will be Government-led and Private Sector-driven. Public-Private Partnerships (PPP)
- Policy is primarily designed to guide and mainstream the use of ICTs in all sectors of the Nepalese economy
- Intends to promote platform neutral services in e-governance
- Freedom of expression on the Internet

ICT Policy 2072 (2015)

Goals

- Digital Literacy -> 75% till 2020
- Broadband services-> 90% till 2020
- Contribution in GDP -> 7.5% till 2020
- Internet Access -> Entire Nepal till 2020
- Online Government Services->80% till 2020

ICT Policy 2072 (2015)

१०. नीतिका लक्ष्यहरू

यस नीतिका प्रमुख लक्ष्यहरू देहाय चमोजिम रहेका छन्:

- १०.१ अन्तर्राष्ट्रिय सञ्जाल तयारी (Network Readiness) तथा विद्युतीय सरकार सूचकाङ्कमा सन् २०२० सम्म समग्रमा नेपालको स्थान दोश्रो चौथाई (Top Second Quartile) मा पुर्याइने छ ।
- १०.२ सन् २०२० सम्ममा ७५ प्रतिशत नेपालीहरूलाई डिजिटल साक्षर बनाइने छ ।
- १०.३ सन् २०२० सम्ममा ९० प्रतिशत जनता समक्ष ब्रोडब्याड सेवाको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
- १०.४ सन् २०२० सम्ममा नेपालको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि उद्योग एवं सेवाको योगदान (दूरसञ्चार बाहिक) कम्तिमा २.५ प्रतिशत पुर्याइने छ ।
- १०.५ सन् २०२० सम्ममा सम्पूर्ण नेपालीमा इन्टरनेट को पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
- १०.६ सन् २०२० सम्ममा विद्युतीय सरकारको अवधारणा अनुरूप कम्तिमा ८० प्रतिशत नागरिक लकित सेवाहरू अनलाइन (Online) मार्फत प्रदान गरिने छ ।
- १०.८ सन् २०१७ सम्ममा सरकारी प्रशारण क्षेत्रलाई डिजिटल प्रणालीमा रूपान्तरण गरिने छ ।

ICT Policy 2072 (2015)

Strategies

- Human Resource Development
- ICT in Education, Research & Development
- Access, Media and Content
- ICT Industry
- ICT for Government service innovation and good governance
- SMEs and e-Commerce
- Telecommunications infrastructure

ICT Policy 2072 (2015)

Strategies

- Convergence of Telecommunication, ICTs and broadcasting
- ICT in agriculture, ICT in Health, ICT in Tourism
- Telecommunication/ICTs in mitigating the impact of climate change
- ICT in environment and natural Resources
- Telecommunication/ICTs for natural disaster preparedness, mitigation and relief
- Human exposure to Electromagnetic fields and safe disposal of electronic waste

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

ICT Policy 2072 (2015)

Strategies

- Conformance, Interoperability and Standards in telecommunications/ICT
- Cloud Computing
- Access to telecommunications/ICTs in rural and remote areas
- Access to Telecommunications/ICT services for persons with disabilities and specific needs
- ICTs for Youth, women and girls
- Building confidence and Security in the use of ICTs

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

ICT Policy 2072 (2015)

Cloud Computing

- A cloud computing/ shared services framework will be deployed using Government Integrated Data Center with a view to maximizing capacity utilization, improving IT flexibility and responsiveness, and minimizing cost in using ICTs in Government agencies.

ICT Policy 2072 (2015)

Vision

- To transform Nepal into an information and knowledge-based society and economy

Mission

- To create conditions for the intensified development and growth of ICT sector as a key driver for Nepal's sustainable development and poverty reduction strategies

ICT Policy 2072 (2015)

७. भावी सोच (Vision)

सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगबाट नेपाललाई सूचना तथा ज्ञानमा आधारित समाजमा रूपान्तरण गर्ने ।

८. परिदृष्ट्य (Mission)

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मार्फत देशभर सुशासन, दिगो विकास एवं गरिवी न्यूनिकरणका लक्ष्यहरू हासिल गर्नु यस नीतिको प्रमुख परिदृष्ट्य रहेको छ ।

ICT Policy 2072 (2015)

Objectives

- To make ICT affordable and accessible by all
- To develop ICT infrastructure
- To use ICT in socio economic development
- To promote good governance through ICT
- To promote research in ICT

ICT Policy 2072 (2015)

१. नीतिका प्रमुख उद्देश्यहरू

- १.१ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई सबैको पहुँच र क्रयशक्ति योग्य (Affordable) बनाउने ।
- १.२ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मार्फत दिगो, फराकिलो र समावेशी आर्थिक सामाजिक विकास गर्ने ।
- १.३ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि पूर्वाधारको विकास र विस्तार गर्ने ।
- १.४ सम्भावित वातावरणीय, आर्थिक सामाजिक तथा प्रविधिको क्षेत्रमा आउने चुनौतिहरूको सामना गर्न सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको नवीनतम प्रयोग, खोज एवं अन्वेषणलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- १.५ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिका क्षेत्रमा मानव संसाधनको विकास गर्ने र सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मार्फत मानव संसाधन विकासका अवसरहरू सृजना गर्ने ।
- १.६ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगबाट सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने ।

Implementation of ICT Policy

Steering committee will be formed for implementation

Hon. Minister, Ministry of Information and Communication Technology	Chairperson
Member, National Planning Commission	Member
Secretary, Ministry of Education	Member
Secretary, Ministry of Health	Member
Secretary, Ministry of Agriculture	Member
Secretary, Ministry of Finance	Member
Secretary, Ministry of Local Development	Member
Secretary, Ministry of Information and Communication	Member
Chairman, Nepal Telecommunications Authority	Member
Representative Private Sector / Domain Expert	2 Members
Joint-Secretary (Policy and Programme), Ministry of Information and Communication	Member-Secretary

निर्देशक समिति

१. मा. मन्त्री, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	अध्यक्ष
२. सदस्य, राष्ट्रिय योजना आयोग (सम्बन्धित क्षेत्र हेतु)	सदस्य
३. सचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री परिषदको कार्यालय (आर्थिक तथा पूर्वाधार हेतु)	सदस्य
४. सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
५. सचिव, कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	सदस्य
६. सचिव, गृह मन्त्रालय	सदस्य
७. सचिव, विज्ञान प्रविधि तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य
८. सचिव, शिक्षा मन्त्रालय	सदस्य
९. सचिव, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	सदस्य
१०. सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	सदस्य
११. सचिव, संघीयमामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय	सदस्य
१२. अध्यक्ष, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	सदस्य
१३. सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी कम्तीमा एक जना महिला सहित विषयगत विशेषज्ञ (२ जना)	सदस्य
१४. सह सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	सदस्य सचिव

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

Electronic Transaction Act, 2063

ETA is enacted by the house of representative in
2063

- To make legal provisions for authentication of electronic records
- To make electronic transaction reliable and secured
- To control unauthorized use of electronic records and alteration of electronic records in illegal manner

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

Electronic Transaction Act, 2063

विद्युतीय कारोबार सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : विद्युतीय तथ्याङ्क आदान-प्रदानको माध्यमबाट वा अन्य कुनै विद्युतीय सञ्चार माध्यमबाट हुने कारोबारलाई भरपर्दो र सुरक्षित बनाई विद्युतीय अभिलेखको सृजना, उत्पादन, प्रशोधन, सञ्चय, प्रवाह तथा सम्प्रेषण प्रणालीको मान्यता, सत्यता, अखण्डता र विश्वसनीयतालाई प्रमाणीकरण तथा नियमित गर्ने व्यवस्था गर्ने र विद्युतीय अभिलेखलाई अनियन्त्रित तवरबाट प्रयोग गर्ने वा त्यस्तो अभिलेखमा गैरकानूनी तवरबाट परिवर्तन गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्नका लागि कानूनी व्यवस्था गर्ने वाञ्छनीय भएकोले,

प्रतिनिधिसभाको घोषणा, २०६३ जारी भएको पहिलो वर्षमा प्रतिनिधिसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

Electronic Transaction Act, 2063

Definitions

- **Asymmetric Crypto System:**
  - system to create secured key pair,
  - Private key to create digital signature
  - Public key to verify digital signature
- **License:**
  - License to issue digital signature certificate
  - Issued by Controller to Certifying Authority
- **Originator:**
  - A person who generates, stores or transmits electronic records and person to cause the functions

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

Electronic Transaction Act, 2063

Definitions

- **Subscriber**
  - A person who gets digital signature certificate
- **Tribunal**
  - Appellate Tribunal formed to initiate the proceedings and adjudicate the offences concerning computer
  - Consists of three members: Each of law, Information Technology and Commerce
- **Access**
  - An opportunity of gaining entry into any computer, computer system or computer network

Electronic Transaction Act, 2063

Definitions

- **Certificate**
  - Digital signature certificate issued by Certifying Authority
- **Certification Practice Statement**
  - Statement issued by a Certifying Authority to specify the practices to be applied by the Certifying Authority while issuing a Digital Signature Certificate
- **Certifying Authority**
  - Who has obtained a license to issue a Digital Signature Certificate

Electronic Transaction Act, 2063

Definitions

- **Electronic Record**
  - Data, record, image or sound transmitted, received or stored in an electronic form
- **Government Authority**
  - Ministry
  - Secretariat
  - Department of Nepal Government or the Offices thereunder,
  - Constitutional Body or the Offices thereunder
  - Court or Tribunal or Office of the Nepal Army
  - Other offices of the similar nature

Electronic Transaction Act, 2063

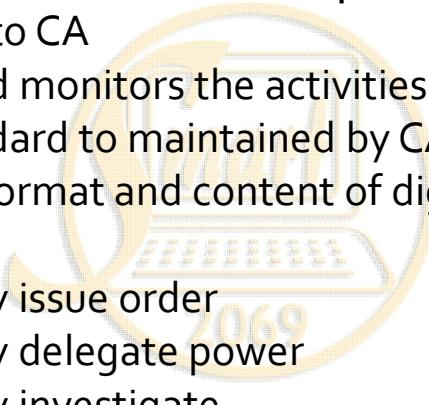
Definitions

- **Public Institution**
  - A company, bank or board whether fully or partially owned or controlled by Government of Nepal or government body
  - A university, school, academic institutions operated by government
  - Local Bodies formed under the Local Self-Governance Act

Controller (OC) and Certifying Authority (CA)

Controller (OC)

- Appointed by Government of Nepal
- Issues license to CA
- Supervises and monitors the activities of CA
- Fixes the standard to be maintained by CA
- Specifies the format and content of digital signature certificate
- Controller may issue order
- Controller may delegate power
- Controller may investigate

Applying for license

- Submit application to controller in given format with following documents
  - Details about certification
  - Document of identification
  - Statement to specify financial resources, human resources and other facilities

Functions of CA

- Issue a certificate, to suspend or revoke it

About License

- Must be renewed each year
  - Must submit application to months before expiry
- License may be suspended
- License may be revoked
  - Controller should publish notice suspension or revocation of license at least in two daily newspaper in Nepali and English language for two times.

Function of subscriber

- To generate key pair
- To accept a certificate
- To retain the private key in a secured manner
- To deposit the private key to the controller

Offence Relating To Computer (कसुर)

- **To Pirate, Destroy or Alter computer source code**
  - Imprisonment not exceeding three years or fine not exceeding two hundred thousand Rupees or both [computer source code" means the listing of programmes, computer command, computer design and layout and programme analysis of the computer resource in any form]

Offence Relating To Computer (कसुर)

- **Unauthorized Access in Computer Materials**
  - Fine Two Hundred Thousand Rupees or imprisonment not exceeding three years or both
- **Damage to any Computer and Information System**
  - Fine not exceeding Two Hundred Thousand Rupees and with imprisonment not exceeding three years or both

Offence Relating To Computer (कसुर)

- **Publication of illegal materials in electronic form**
  - Fine not exceeding One Hundred Thousand Rupees or the imprisonment not exceeding five years or both
  - If offence referred is repeated s/he shall be liable to the punishment for each time with one and one half percent of the punishment of the previous punishment.

Offence Relating To Computer (कसुर)

- **Confidentiality to Divulge**
  - Fine not exceeding Ten Thousands Rupees or imprisonment not exceeding two years or both
- **To inform False statement**
  - Fine not exceeding One Hundred Thousands rupees or an imprisonment not exceeding two years or both

Offence Relating To Computer (कसुर)

- **Submission or Display of False License or Certificates**
  - Fine not exceeding one hundred thousands Rupees or an imprisonment not exceeding two years or both
- **False statement in regard to license**
  - Fine not exceeding one hundred thousand Rupees
- **Publishing fake certificate or certificate which is not issued**
  - Fine not exceeding one hundred thousands Rupees or an imprisonment not exceeding two years or both

Offence Relating To Computer (कसुर)

- **Non-submission of Prescribed Statements or Documents**
  - Fine not exceeding fifty thousands Rupees
- **Fails to maintain account in a secured manner**
  - Fine not exceeding fifty thousands Rupees
- **To commit computer fraud**
  - Fine not exceeding one hundred thousand Rupees or an imprisonment not exceeding two years or both

Offence Relating To Computer (कसुर)

- **Abetment to commit computer related offence**
  - Fine not exceeding fifty thousand Rupees or imprisonment not exceeding six months or both
- **Punishment to the Accomplice**
  - Liable to one half of the punishment for which the principal is liable

Tribunal

- Appellate Tribunal formed to initiate the proceedings and adjudicate the offences concerning computer
- Consists of three members: Each of law, Information Technology and Commerce

Qualification of Tribunal member

- Law Member
  - Knowledge of IT and qualified to be a judge in the District Court
- IT Member
  - Master Degree in Science or IT, at least three years experience in the field of electronic transactions, information technology or electronic communication
- Commerce Member
  - At least master degree in management or commerce and who has specialization in the field of electronic transaction and who has at least three years experience in the related field

सूचना प्रविधि आकस्मिक सहायता सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५

परिभाषा

- वेब एप्लिकेशन: इन्टरनेटका माध्यमबाट सञ्चालन भएको सफ्टवेयर कार्यक्रम
- वेब सर्भिसेज: बेव एप्लिकेशनको प्रयोग मार्फत् सेवाग्राहीलाई प्रदान गरिने सेवा
- साइबर सुरक्षा: सूचना प्रविधिमा आधारित प्रणाली, नेटवर्क तथ्याङ्क र प्रोग्रामलाई अनाधिकृत तवरले हास पुऱ्याउने प्रयासबाट सुरक्षा गर्ने कार्य

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि आकस्मिक सहायता समूह गठन

- (क) सहसचिव, मन्त्रालय - संयोजक
- (ख) उपसचिव, कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा, मन्त्रालय- सदस्य
- (ग) प्रतिनिधि, अर्थ मन्त्रालय – सदस्य
- (घ) प्रतिनिधि, गृह मन्त्रालय – सदस्य
- (ङ) प्रतिनिधि, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय – सदस्य
- (च) प्रतिनिधि, सूचना प्रविधि विभाग - सदस्य
- (छ) प्रतिनिधि, प्रमाणीकरण नियन्त्रकको कार्यालय – सदस्य
- (ज) प्रतिनिधि, नेपाल प्रहरी – सदस्य
- (झ) प्रतिनिधि, नेपाल राष्ट्र बैंक – सदस्य
- (ञ) प्रतिनिधि, नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण – सदस्य
- (ट) प्रतिनिधि, राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र – सदस्य
- (ठ) उपसचिव, साइबर सुरक्षा शाखा, मन्त्रालय – सदस्य-सचिव

सहायता समूहको काम, कर्तव्य र अधिकार

- मानवीय तथा प्राकृतिक कारणले सूचना प्रविधि प्रणाली बन्द भएमा यथाशीघ्र पुनः सञ्चालन गर्ने
- नेपाल भित्र साइबर सुरक्षाको प्रभावकारी सञ्चालन गर्ने
- साइबर सुरक्षा सम्बन्धी घटनाहरूको लागि २४ घन्टा उपलब्ध हुने गरी सम्पर्क बिन्दुको रूपमा रही कार्य गर्ने
- साइबर सम्बन्धी घटनाको अनुसन्धान गरी समाधान गर्ने
- साइबर सुरक्षा सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने
- निर्देशक समितिले तोकेका अन्य कार्य गर्ने

निर्देशक समिति

- (क) सचिव, मन्त्रालय - संयोजक
- (ख) सहसचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय – सदस्य
- (ग) सहसचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय – सदस्य
- (घ) सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय – सदस्य
- (ङ) सहसचिव, गृह मन्त्रालय – सदस्य
- (च) सहसचिव, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय – सदस्य
- (छ) अध्यक्ष, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण – सदस्य
- (ज) महानिर्देशक, सूचना प्रविधि विभाग - सदस्य
- (झ) नियन्त्रक, प्रमाणीकरण नियन्त्रकको कार्यालय – सदस्य
- (ञ) कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र
- (ट) सूचना प्रविधि सम्बन्धी विज्ञहरूमध्येबाट मन्त्रालयले नियुक्त गरेका एक महिला सहित २ जना – सदस्य
- (ठ) सहसचिव, मन्त्रालय – सदस्य-सचिव

निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

राष्ट्रिय सहायता समूहको सञ्चालनका लागि नीति तथा रणनीति बनाउने
राष्ट्रिय तथा क्षेत्रगत सहायता समूहको काम कारबाहीको नियमित
अनुगमन गर्ने

सहायता समूहको काममा आइलागेका समस्याको निराकरणका लागि
सहजीकरण गर्ने

सहायता समूहलाई निर्देशन दिने

सहायता समूहले पेश गरेको कार्यविधि स्वीकृत गर्ने
नेपाल सरकारले तोकेका अन्य काम गर्ने

राष्ट्रिय साइबर सुरक्षा अनुगमन केन्द्र

- राष्ट्रिय साइबर सुरक्षाको अनुगमनका लागि नेपाल सरकारले स्थापना गर्ने
- निम्न विषयको अनुगमन गर्ने
  - सूचना तथा सञ्चार पूर्वाधारममा हुन सक्ने सुरक्षा चुनौति तथा खतरा सम्बन्धी
  - सरकारी वेबसाइट, वेब एप्लिकेशन तथा वेब सर्भिसेज तथा निर्देशक समितिले तोकेका अन्य वेबसाइट, वेब एप्लिकेशन तथा वेब सर्भिसेजमा हुन सक्ने सुरक्षा चुनौति र खतरा सम्बन्धी
  - कुनै व्यक्ति तथा संस्थाले अनुरोध गरेको जिम्मा निजको सूचना तथा सञ्चार प्रणाली सम्बन्धी
  - नेपालभित्र रहेका सूचना प्रविधि प्रणालीमा हुन सक्ने सम्भावित क्षति तथा आक्रमणबाटे पूर्वसूचना सम्बन्धी
  - निर्देशक समितिले तोकेका अन्य विषय

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

सरकारी कार्यालयको वेबसाइट निर्माण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका २०७८

- सरकारी निकायले संविधान र प्रचलित कानूनको प्रतिकूल नहुने गरी वेबसाइट बनाउनुपर्ने
- कुनै वर्ग, जाति, लिंग, धर्म वा सम्प्रदायलाई प्रतिकूल असर पार्ने वा सामाजिक शान्ति वा सद्भावनामा खलल पार्ने सामग्री राख्न नहुने
- कानून बमोजिम गोपनीयता कायम राख्नुपर्ने
- विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३ अनुसार विद्युतीय अभिलेख र डिजिटल हस्ताक्षर सम्बन्धी प्रावधानको प्रतिकूल हुन नहुने
- वेबसाइटमा कार्यालयको कामकारबाही र कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा सम्बन्धी तोकिएका विषयवस्तुहरू समावेश हुनुपर्ने

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

सरकारी कार्यालयको वेबसाइट निर्माण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका २०७८

- सबै सरकारी कार्यालयको वेबसाइटमा एकरूपता (Uniformity) कायम गर्न नमूना (Template) को प्रयोग गर्नुपर्ने ।
- वेबसाइट प्रचार प्रसारका लागि Search Engine Optimization का विधि प्रयोग गर्ने
- वेबसाइट प्रयोगको मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने
- नियमित रूपमा वेबसाइट अद्यावधिक गर्ने
- वेबसाइटको सुरक्षा र विश्वसनियताका लागि नियमित सुरक्षा परीक्षण गर्ने
- सरकारी निकायले वेबसाइट निर्माण गर्नुपूर्व सूचना प्रविधि विभागसँग समन्वय गर्नुपर्ने
- निर्देशिका बमोजिम वेबसाइट निर्माण भए/नभएको अनुगमन सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले गर्ने

सरकारी कार्यालयको वेबसाइट निर्माण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका २०७८

- वेबसाइटमा राखिने विषयवस्तु
  - कार्यालयको वृष्टिकोण, लक्ष्य र उद्देश्य
  - कार्यालय प्रमुख, प्रवक्ता, सूचना अधिकारी, गुनासो सुन्ने अधिकारी तथा अन्य पदाधिकारीको परिचय र जिम्मेवारी
  - सम्बन्धित जिम्मेवार कर्मचारीको विवरण र सम्पर्क नम्बर
  - कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवासम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा सम्बन्धी सूचनामूलक विवरण

- (१) कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवाको विवरण,
- (२) नागरिक बडापत्र,
- (३) सेवाहरूको सूची तथा विवरण
- (४) सेवा प्राप्त कार्यविधि,
- (५) सेवा प्राप्त गर्ने पूरा गर्नुपर्ने सर्तहरू,
- (६) सेवा प्राप्त गर्ने कुनै फाराम भर्नुपर्ने भए डाउनलोड गर्न सकिने ढाँचा (Downloadable Format),

कार्यालयको काम कारबाहीबारे जानकारी गराउने विषय

- (१) कार्यालयको सामान्य जानकारी,
- (२) सम्पर्क स्थान र ठेगाना
- (३) बारम्बार सोधिने जिज्ञासाहरू (FAQ),
- (४) सुझाव तथा गुनासो पठाउने व्यवस्था
- (५) कार्यालयबाट प्रकाशित सूचना, टेन्डर र विश्लेषितहरू
- (६) कार्यालयसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण वेबपेजहरूको लिङ्क;
- (७) साइट म्याप
- (८) अध्यावधिक मिति
- (९) अनलाइन सेवाहरूको लिंक
- (१०) सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अन्तर्गत सार्वजनिक गर्नुपर्ने विषयहरू

वेबसाइट निर्माण तथा प्रकाशन सम्बन्धमा गरिएको व्यवस्था

- सबै सरकारी कार्यालयको वेबसाइटमा एकरूपता (Uniformity) कायम गर्न नमूना (Template) को प्रयोग गर्नुपर्ने ।
- प्रयोगकर्ताले सहजै प्रयोग गर्न सकिने (User friendly) हुनुपर्ने ।
- वेबसाइटका सामग्रीको प्राथमिकीकरण हुनुपर्ने
- कुनै सामग्रीको पहुँचमा तीन पटक भन्दा बढी क्लिक गर्नु नपर्ने व्यवस्था हुनुपर्ने ।
- वेबसाइटमा प्रकाशित सामग्रीको समाप्ति मिति उल्लेख गरी सो मिति पछि अभिलेखीकरण हुने व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- वेबसाइटका सामग्रीहरु HTML, Word अथवा PDF format मा हुनुपर्ने
- सामग्रीहरु सजिलै प्रिन्ट गर्न सकिने हुनुपर्ने

वेबसाइट निर्माण तथा प्रकाशन सम्बन्धमा गरिएको व्यवस्था

- वेबसाइटको सुरक्षा जोखिमको परिक्षण गर्नुपर्ने
- सामग्री नेपाली युनिकोडमा र सम्भव भएसम्म अंग्रेजीमा पनि राख्नुपर्ने
- समसामयिक सूचना, समाचारहरु current update section मा राख्नुपर्ने
- सरकारी वेबसाइट सरकारी निकायले नै अद्यावधिक (Update) गर्ने व्यवस्था हुनुपर्ने
- सरकारी इमले हेर्न सकिने व्यवस्था गर्ने
- लो ब्यान्डविथमा खुल्ने मोडको व्यवस्था गर्ने
- मोबाइल, ट्याब्लेट जस्ता जुनसुकै विद्युतीय साधनबाट खोल्दा पनि मिल्न गरी (Responsive) design हुनुपर्ने
- आवश्यकता अनुसार फन्ट साइज घटाउन वा बढाउन मिल्ने हुनुपर्ने

वेबसाइट निर्माण तथा प्रकाशन सम्बन्धमा गरिएको व्यवस्था

- मिति र समय नेपालीमा देखाउनुपर्ने
- सामाजिक सञ्चालसँग आबद्ध गराउनुपर्ने
- अनिवार्य रूपमा Secure Socket Layer (SSL) को प्रयोग गर्नुपर्ने
- प्राथमिकता क्रमअनुसार लिंकहरू राख्नुपर्ने
- अपांगता भएको व्यक्तिको पहुँच हुने गरी बनाउनुपर्ने
- सरकारी वेबसाइट सरकारी एकीकृत डाटा सेन्टरमा होस्ट गर्नुपर्ने
- निर्मित वेबसाइटका स्रोत कोड, प्राविधिक डकुमेन्ट, युजर नेम र पासवर्ड, म्यानुअल सम्बन्धित कार्यालयले लिनुपर्ने

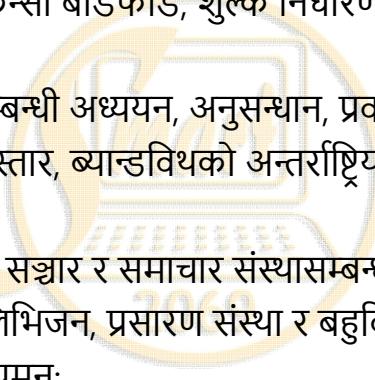
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय

- मन्त्रालयको दीर्घकालीन सोच
  - सञ्चार तथा सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा विकसित नविन प्रविधिहरूको अधिकतम उपयोग गर्दै आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने।
- मन्त्रालयको क्षेत्रगत सोच
  - आम सञ्चार: पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता, सञ्चारको हक र सूचनाको हक
  - दूरसञ्चार
  - सूचना प्रविधि
  - हुलाक सेवा
  - चलचित्र
  - सुरक्षण मुद्रण : राहदानी, हुलाक, टिकट, आन्तशुल्क, स्टिकर, चेकबुक, स्मार्ट कार्ड, बैंक नोट जस्ता सुरक्षण कागजातहरू देश भित्रै मुद्रण गर्ने

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय सम्बद्ध निकायहरू

-
- राष्ट्रिय सूचना आयोग (सम्पर्क मन्त्रालयको रूपमा)
  - सूचना तथा प्रसारण विभाग
  - मुद्रण विभाग
  - सूचना प्रविधि विभाग
  - हुलाक सेवा विभाग
  - प्रेस काउन्सिल नेपाल
  - नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरण
  - राष्ट्रिय समाचार समिति
  - नेपाल टेलिभिजन
  - रेडियो नेपाल
  - गोरखापत्र संस्थान
  - न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण समिति
  - चलचित्र विकास वोर्ड
  - सुरक्षण मुद्रण विकास समिति
  - नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड
  - राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र
  - प्रमाणिकरण नियन्त्रकको कार्यालय

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र

-
- सञ्चार तथा सूचना, दूरसञ्चार, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन;
  - दूरसञ्चार र प्रसारण फ्रिकेन्सी बाँडफाँड, शुल्क निर्धारण र नक्साङ्कान, प्रयोगको अनुमति, नवीकरण र नियमन;
  - सूचना र सञ्चार प्रविधिसम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, प्रवर्द्धन र नियमन;
  - माइक्रोवेभ प्रणालीको विस्तार, ब्यान्डविथको अन्तर्राष्ट्रिय कनेक्टिभिटी र रेडियोयन्त्र प्रयोग;
  - रेडियो, टेलिभिजन, छापा सञ्चार र समाचार संस्थासम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड;
  - राष्ट्रियस्तरका रेडियो, टेलिभिजन, प्रसारण संस्था र बहुवितरण प्रसारण प्रणालीको अनुमति, नवीकरण र नियमन;
  - विदेशी टेलिभिजन च्यानलको डाउनलिङ्क;

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र

- अनलाइन मिडियासम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड;
- श्रमजीवी पत्रकारको न्यूनतम पारिश्रमिकसम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड;
- सार्वजनिक प्रसारण, छापा र प्रसारण संस्थासम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड;
- स्वदेशी तथा नेपालबाट प्रसारण गरिने विदेशी छापा प्रकाशनसम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड;
- राष्ट्रिय विज्ञापन नीति र मापदण्ड;
- हुलाकसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, सञ्चालन र नियमन;
- हुलाक टिकट प्रकाशन, भण्डारण तथा अभिलेख व्यवस्थापन;
- धनादेश सेवा, हुलाक बैंक र अन्तर्राष्ट्रिय डॉक लेखा व्यवस्थापन;
- चलचित्र र सिनेमा हलसम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड;
- सुरक्षण मुद्रण;

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र

- नेपाल राजपत्रको मुद्रण, वितरण तथा अभिलेख;
- पत्रपत्रिकासम्बन्धी आचारसंहिता;
- भू-उपग्रहको उपयोग;
- सूचना प्रविधिको प्रवर्द्धन, राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र र सूचना प्रविधि पार्क;
- साइबर सुरक्षा;
- राष्ट्रिय सूचना आयोग;
- प्रेस काउन्सिल, केन्द्रीय प्रेस रजिस्ट्रार, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण र चलचित्र विकास बोर्ड;
- मन्त्रालयसम्बन्धी राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थासँग सम्बन्ध, सम्झौता, अभिसन्धि, सम्पर्क र समन्वय;
- मन्त्रालयसम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण, समिति, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन;
- नेपाल इन्जिनियरिङ सेवाको इलेक्ट्रोनिक एण्ड टेलिकम्युनिकेशन इन्जिनियरिङ समूह सञ्चालन।

सूचना तथा प्रविधि विभाग

दूर-दृष्टि

- नेपाललाई सूचना प्रविधिको विश्व मानचित्रमा स्थापित गर्दै ज्ञानमा आधारित समाजमा रूपान्तरण गर्नु ।

परिवृष्टि

- नेपालमा सूचना प्रविधिको समुचित प्रयोग गरी सुशासन, गरिवी न्यूनिकरण लगायत सामाजिक तथा आर्थिक रूपान्तरण र दिगो विकासका लक्ष्यहरु प्राप्त गर्ने

लक्ष्य

- नेपालमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई बिस्तार गर्दै यसलाई सुरक्षित एवं दिगो बनाउने, तथा यसलाई देशको सर्वाङ्गिण विकासको लक्ष्यहरु हासिल गर्ने साधनको रूपमा विकास गर्ने ।

सूचना तथा प्रविधि विभाग: उद्देश्यहरू

- विद्युतीय सरकार एवं सुशासनको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न नेतृत्वदायी र समन्वयकारी भुमिका निर्वाहि गर्ने ।
- सूचना प्रविधिलाई ग्रामिण जनस्तरमा पुऱ्याई यसको प्रयोगबाट प्राप्त हुने लाभांशमा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने (Reducing Digital Divide) ।
- विद्युतीय स्वरूपमा रहेका सरकारी तथ्याङ्कलाई अध्यावधिक र सुरक्षित राख्ने ।
- सूचना प्रविधि क्षेत्रको अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्य गर्ने, गराउने ।
- सूचना प्रविधि उद्योगको प्रवर्द्धन तथा विकासमा गर्दै अन्तराष्ट्रिय बजारमा पहुँच पुऱ्याई, रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गर्ने ।
- सूचना प्रविधिको अन्तराष्ट्रिय प्रयास तथा विकासमा पहुँच पुऱ्याई त्यसलाई नेपालमा उपयोग गर्ने वातावरण सृजना गर्ने ।
- सूचना प्रविधि क्षेत्रमा नेपाल सरकारको परामर्शदाताको रूपमा काम गर्ने ।
- सूचना प्रविधि क्षेत्रमा उपयुक्त मानव संशाधन विकास गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।

सूचना तथा प्रविधि विभाग: प्रमुख कार्यक्रमहरू (सेवाहरू)

- जि क्लाउड
- विद्युतीय हाजिरी
- सुरक्षा अडिट
- IT Profiling
- ई भिलेज: ग्रामीण क्षेत्रमा सुचना प्रविधिको पहुँचका लागि विभिन्न जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरू, पुस्तकालय आदिमा (हालसम्म ३६ जिल्लामा)
- डिजिटल कन्टेन्ट: पाठ्यपुस्तकलाई डिजिटलाइज गर्ने तथा तालिम सम्बन्धी कन्टेन्ट
- मोबाइल एप
- GEA (Government Enterprise Architecture)
- तालिम
- ई स्कूल
- एकीकृत सूचना प्रविधि सेवा केन्द्र (नागरिकलाई E-service हरु प्रदान गर्ने)

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र: परिचय

- सन् २००१ मा स्थापना
- सरकारी एकीकृत डाटा केन्द्र को रूपमा सेवा दिने
- पहिलो चरणमा सरकारी निकायको लागि डाटा र इन्टरनेट सेवा प्रदान गर्ने योजना बनाएको थियो
- पछि भण्डारण क्षेत्र प्रणाली / डाटा बैंकको रूपमा कार्य गर्ने

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र: उद्देश्य र मिसन

उद्देश्य

- आम जनतामा सूचना प्रविधिको पहुँच बनाउनु र बढाउनु ।
- यसको माध्यमबाट रोजगार सिर्जना गर्नु ।
- ज्ञानमा आधारित समाज निर्माण गर्नु ।
- तत्काल क्षति र घाटा कम गर्नु ।
- ज्ञानमा आधारित उद्योग स्थापना गर्नु ।
- नेपालमा विद्युतिय शासन कार्यान्वयन गर्नु ।

मिसन

- गाउँ स्तर सम्म सहज सूचना प्रविधिको मेरुदण्डको पूर्वाधार निर्माण गर्नु ।
- आईसीटी परामर्श सेवा प्रदान गर्नु ।
- सामाजिक र आर्थिक विकासमा नयाँ प्रविधिहरूको सहज एकीकरण सुनिश्चित गर्नु ।
- सूचना तथा ज्ञान क्षमता सुधार गर्नु ।
- भुक्तानी गेटवे, ई - लाइसेन्स जस्ता आईसीटीको माध्यमबाट अर्थव्यवस्था र समाजमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रभाव निर्धारण गर्नु ।

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र: रणनीति

- विद्युतिय शासनका लागि आईसीटी पूर्वाधार बिकास गर्ने, जस्तै
  - सरकारी एकीकृत सुरक्षित सञ्चाल
  - DRC (Disaster Recovery Center) सहितको GIDC र धेरै load balancers
  - सरकारी एकीकृत मेल, CMS र भुक्तानी गेटवे प्रणाली
- विद्युतिय शासन अन्तर्गतिका सेवाहरूको कार्यान्वयन
- प्रविधि अन्वेषण र प्रयोग
- छिटो, कम लागतको, प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय विद्युतिय शासन सेवाको क्षमता निर्माण गर्ने
- प्रविधि मूल्याङ्कन र पूर्वानुमान (उत्तरदायी सूचना प्रणालीको लागि वातावरण प्रदान गर्ने)
- दिगो विकास र सूचना प्रविधिको विस्तारका लागि सार्वजनिक र निजी क्षेत्र दुवैको संलग्नतामा दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र: रणनीति

- उच्च प्राथमिकताका साथ निजी क्षेत्रको सहभागितामा सूचना प्रविधिको विस्तार, अनुसन्धान, र विकास गर्ने
- सूचना प्रविधि र सूचना प्रविधिको पूर्वाधार विकासका लागि स्वदेशी तथा विदेशी लगानीलाई प्रोत्साहन गर्ने
- विद्युतिय कारोबारलाई कानुनी मान्यता दिने तथा बढाउने
- सूचना प्रविधिको प्रयोग गरेर विद्युतीय शासनमा सहयोग पुर्याउने। ग्रामीण क्षेत्र को विकास मा सूचना प्रविधिको उपयोग गर्ने। सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित उद्योग बढाउने
- सूचना प्रविधिको प्रयोग गरि व्यावसायिक दक्षता वृद्धि गर्ने
- सूचना प्रविधिको सञ्चाल ग्रामिण क्षेत्रसम्म विस्तार गर्ने
- सूचना प्रविधिको अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा नेपाललाई स्थापना गर्ने

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र: प्रमुख कार्यक्षेत्र

- विद्युतिय सरकार कार्यान्वयन
- डिजास्टर रिकभरी र विफलता
- आकस्मिक योजना
- संकट व्यवस्थापन सुविधा र सेवा
- दिन-प्रति-दिन काम, अनुगमन, र रिपोर्टिङ
- डाटा केन्द्रको बाहिरी सुरक्षा
- डाटा सुरक्षा
- नेटवर्क सुरक्षा
- सर्भर सुरक्षा
- साइबर सुरक्षा

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र: सेवाहरू

- परामर्श सेवा
- डोमेन दर्ता: सरकारी निकायका लागि .gov.np domain
- ईमेल सर्भर
- सरकारी नेटवर्क व्यवस्थापन
- जनशक्ति तालिम
- कोलोकेसन सेवा: सरकारी निकायका सर्भर होस्ट गर्ने
- भर्चुअलाइजेसन र क्लाउड सेवा
- बेव होस्टिङ: सरकारी वेबसाइट तथा सफ्टवेयरहरू होस्ट गर्ने
- सफ्टवेयर विकास

